

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

**60411800 – Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik
(Turkiya Respublikasi)**

**ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI SINOVI**

DASTURI

Toshkent - 2025 y.

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 13-dekabrda "Oliy va kasbiy ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 836-son qarori l-ilovasi bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi to'g'risida"gi NIZOMga asosan ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Salayev D.S. – TDSHU "Iqtisodiyot va menejment" kafedrası v.b. dotsenti,
PhD

Rashidov J.F. - TDSHU "Iqtisodiyot va menejment" kafedrası o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Kadirova Z.A. - TDSHU "Iqtisodiyot va menejment" kafedrası mudiri,
PhD, dotsent

Abdurashidov A.A. – O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi "Islom iqtisodiyoti va moliyasi, ziyorat turizmi" kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi.

Dastur Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2025-yil
"29" 11 4 -sonli majlisida muhokama qilingan va tasdiqlangan.

KIRISH

Mazkur dastur 60411800 – Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (Turkiya Respublikasi) ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining to'rt yil davomida ixtisoslik fanlarini o'qib-o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari uchun ishlab chiqilgan.

Dasturda 60411800 - Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (Turkiya Respublikasi) ta'lim yo'nalishi o'quv rejasidagi mutaxassislik fanlari va sharq tiliga tegishli mavzular qamrab olingan.

Universitet bakalavriat ta'lim yo'nalishlarining barchasida mutaxassislikka mos fanlar bo'yicha davlat attestatsiyasi sinovlari yozma ish shaklida o'tkaziladi. Yozma ishlar topshiriqlari to'rt qismdan iborat qilib belgilangan va unda 100 ballik baholash mezonlari qo'llaniladi:

1. Birinchi qism umumiqtisodiy fanlar – 25 ball;
2. Ikkinchi qism o'rganilayotgan mintaq (Turkiya) mamlakatlari iqtisodiyoti – 25 ball;
3. Uchinchi qism sharq tillaridan tegishli mazmun va hajmdagi matnlarning ona tiliga yozma tarjimasi – 25 ball;
4. To'rtinchi qism ona tilidan tegishli mazmun va hajmdagi matnlarning sharq tiliga yozma tarjimasi – 25 ball.

100 ballik baholash mezonlari dastur nihoyasida keltirilgan.

I. Umumiqtisodiy fanlar

Iqtisodiyotning asosiy uch muammosi. Ijtimoiy-iqtisodiy ehtiyojlar, ularning tarkibi va turlari. Iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar. Ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot jarayonlari va bosqichlari. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar. Mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mohiyati. Mulkchilik shakllari. Mulk ob'ektlari va sub'ektlari. Tovar va tovar ishlab chiqarishning xususiyatlari. Tovarning nafliligi va ayirboshlanish nisbati (qiymati). Tovar qiymati va qiymat qonuni. Pulning kelib chiqishi, mohiyati va funksiyalari. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning asosiy belgilari. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari va ziddiyatlari. Bozor iqtisodiyotiga o'tish yo'llari. Talab tushunchasi, talab qonuni. Talabning hajmiga va miqdoriga ta'sir etuvchi omillar. Taklif tushunchasi, taklif qonuni. Taklifning hajmiga ta'sir etuvchi omillar. Bozor muvozanati. Raqobatning mohiyati va uning iqtisodiy asoslari. Raqobat turlari. Raqobat usullari. Nomukammal raqobat va uning asosiy ko'rinishlari: monopolistik raqobat va oligopoliya. Antimonopol qonunchilik va uning asosiy yo'nalishi. Pul muomalasi va uning amal qilish qonuniyatlari. Inflyatsiya, uning mohiyati va turlari. Kreditning mohiyati, manbalari va vazifalari. Agrar munosabatlar va iqtisodiyotning agrar sektori. Yer rentasi va turlari. Milliy iqtisodiyot tushunchasining mazmuni. Milliy iqtisodiyot rivojlanishini tavsiflovchi ko'rsatkichlar. YaIM, YaMM. Iste'mol va jamg'armaning iqtisodiy mazmuni. Iste'mol va jamg'arish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, ularni belgilovchi omillar. Iqtisodiy o'sishning mazmuni. Iqtisodiy o'sish mezonlari va asosiy ko'rsatkichlari. Iqtisodiy o'sish omillari. Iqtisodiy

o'sishning turlari. Iqtisodiy salohiyat va undan samarali foydalanish yo'llari. Iqtisodiyotning siklligi tushunchasi. Iqtisodiy sikl mazmuni. Makroiqtisodiy beqarorlik ko'rsatkichlari. Moliyaviy munosabatlarning mohiyati. Moliya va moliya tizimi. Fiskal siyosat. Davlat byudjeti, uning tarkibi va byudjet jarayonlari. Byudjet taqchilligi va davlat qarzlari. Monetar siyosat va bank tizimi. Pul muomalasi va uning amal qilish qonuniyatlari. Banklarning kredit siyosatining mohiyati, manbalari va vazifalari. Markaziy, tijorat va xususiy banklar va ularning vazifalari. Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish, uning maqsadi va vazifalari. Davlatning iqtisodiyotga ta'sir qilish usullari va vositalari. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish bo'yicha zamonaviy nazariyalar: Keynschilik, monetar va yangi klassik modellar.

II. O'rganilayotgan mintaq (Turkiya) mamlakatlari iqtisodiyoti

Turkiya iqtisodiyotiga umumiy tavsif. Turkiyaning aholi va mehnat resurslari. Turkiyaning mineral xom ashyo resurslari. Turkiyaning yer va suv resurslari. Turkiyada iqtisodiy o'sish xususiyatlari. Turkiya iqtisodiyoti tarkibi va undagi o'zgarishlar. Turkiya sanoatining rivojlanish xususiyatlari. Turkiyada qishloq xo'jaligi rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari. Turkiyada transport va aloqa tizimi. Turkiyada turizm sohasi rivojlanishi. Turkiyada mehnat bozori rivojlanishining o'ziga xos jihatlari. Turkiyada ijtimoiy siyosat va aholi turmush darajasi. Turkiya ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning hududiy xususiyatlari. Turkiyada iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish tizimi. Turkiyada pul tizimi va pul-kredit siyosati. Turkiyada moliya-byudjet tizimi. Turkiya valyuta tizimi va nazorati. Turkiyaning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi yo'nalishlari. Turkiya tashqi iqtisodiy aloqalari. Turkiyaning xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan hamkorligi yo'nalishlari. Turkiyaning Yevropa Ittifoqi bilan savdo-iqtisodiy hamkorligi. Turkiyaning MDH mamlakatlari bilan savdo-iqtisodiy aloqalari. Turkiyada erkin iqtisodiy zonalar faoliyati. Turkiyaning energetika siyosati. Turkiyaning investisiya salohiyati.

Umumiqtisodiy fanlardan Davlat attestatsiyasi savollari

1. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti. Uning boshqa iqtisodiy fanlar orasida tutgan o'rni
2. Iqtisodiyot nazariyasi fanining maqsadi va vazifalari
3. Iqtisodiy qonunlar va ularning turlari
4. Iqtisodiy kategoriyalar va ularning turlari
5. Iqtisodiy tizimlar va ularning modellari
6. Tovar-pul munosabatlarini yuzaga kelishi va rivojlanishi
7. Mulkchilik munosabatlari mohiyati va iqtisodiy mazmuni
8. Pulning ob'ektiv zarurligi va uning asosiy vazifalari
9. Pulning mohiyati va pul turlari
10. Bozor iqtisodiyoti tushunchasi, uning asosiy belgilari

11. Mulkni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish jarayonlari va bosqichlari
12. Ijtimoiy xo'jalik shakllariga umumiy tavsif bering. Natural va tovar xo'jaligining asosiy farqlari
13. Tovar va uning xususiyatlari
14. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari va ziddiyatlari
15. Bozor tushunchasining ta'rifini bering va uning asosiy vazifalarini ko'rsating
16. Bozorning turlari va ularning tuzilishi
17. Bozor infratuzilmasi va uning asosiy tarkibiy qismlari
18. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi
19. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining tarkibiy qismlari
20. Talab va taklif qonunini tushuntiring. Talabga va taklifga ta'sir etuvchi omillar
21. Raqobatning mohiyati, maqsadi va asosiy vazifalari
22. Raqobat shakllari va usullari, ularning mohiyati
23. Narxning iqtisodiy mazmuni va uning vazifalari
24. Monopoliya va uning turlari
25. Tadbirkorlik faoliyatiga ta'rif bering. «Tadbirkorlik faoliyati» va «biznes» tushunchalarini izohlang
26. Tadbirkorlikni tashkil etish shakllari va ularning xususiyatlari
27. Ishlab chiqarish xarajatlarining mohiyati va ularning tarkibi
28. Doimiy, o'zgaruvchan hamda muomala xarajalariga tavsif bering
29. Agrobiznesning iqtisodiy mohiyati va uning asosiy turlari
30. Yer rentasi va uning turlari
31. Milliy iqtisodiyot tushunchasi, uning tarkibiy qismlari
32. YAIM va YAMM. YAIM hisoblash usullari
33. Milliy boylik tushunchasi
34. Iqtisodiy o'sishning mohiyati, omillari va turlari
35. Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va asosiy turlari
36. Ishsizlikning asosiy turlariga tavsif bering
37. Ishsizlikning mohiyati, ishsizlik darajasini hisoblash usuli
38. Ishsizlikning ijtimoiy va iqtisodiy oqibatlarini tushuntirib bering
39. Moliyaning iqtisodiy mazmuni va uning iqtisodiy vazifalari
40. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va uning turlari
41. Davlat budjeti va uning tarkibi
42. Markaziy bank va tijorat banklarining asosiy vazifalari.
43. Kreditning mohiyati, vazifalari va kredit berish tamoyillari.
44. Inflyatsiyaning mohiyati va uning turlari
45. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsad va vazifalari
46. Jahon xo'jaligining vujudga kelishi va rivojlanish shart-sharoitlari
47. Xalqaro mehnat taqsimoti va uning tamoyillari
48. Xalqaro iqtisodiy munosabatlar va uning asosiy shakllari

49. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va uning shakllari
50. O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi.

**O'rganilayotgan mintaq (Turkiya) iqtisodiyoti fanidan Davlat
attestatsiyasi savollari**

1. Turkiyaning iqtisodiy-geografik tavsifi
2. Turkiya demografik rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari
3. Turkiya mehnat resurslari dinamikasi va tarkibi
4. Turkiyaning mineral xom ashyo resurslari
5. Turkiyaning yer resurslari
6. Turkiyaning suv resurslari
7. Turkiyaning aholi resurslari
8. Turkiya iqtisodiyotining tarmoq tarkibi va undagi o'zgarishlar
9. Turkiya sanoatining rivojlanish xususiyatlari
10. Turkiyada qazib olish va qayta ishlash sanoati o'rtasidagi nisbat
11. Turkiyada qishloq xo'jaligi rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari
12. Turkiyada yuqori texnologiyalar rivoji xususiyatlari
13. Qishloq xo'jaligining Turkiya iqtisodiyotida tungan o'rni va roli
14. Transportning asosiy turlari tavsifi va ularning Turkiya iqtisodiyotida tutgan o'rni
15. Turkiyada turizm sohasi rivojlanishi
16. Turkiyaning turizm salohiyati va undan foydalanish holati
17. Turkiyada mehnat bozori rivojlanishining o'ziga xos jihatlari
18. Turkiyaning fond bozori
19. Turkiyada ijtimoiy siyosat
20. Turkiyada aholi turmush darajasi ko'rsatkichlari va inson kapitalining rivojlanishi
21. Turkiya ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning hududiy xususiyatlari
22. Turkiyada iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish tizimi
23. Turkiyada pul tizimi va pul-kredit siyosati
24. Turkiyada moliya-budjet tizimi
25. Turkiyada budjet daromadlarining shakllanish manbalari
26. Turkiyada oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari
27. Turkiyada budjet xarajatlarining asosiy yo'nalishlari
28. Turkiya valyuta tizimi va nazorati
29. Turkiyada bank tizimi va uning o'ziga xos xususiyatlari
30. Turkiyaning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi yo'nalishlari
31. Turkiya va xalqaro tashkilotlar
32. Turkiyaning tashqi savdo aloqalari
33. Turkiya eksportining tovar va geografik tarkibi
34. Turkiyada ta'lim tizimi
35. Turkiyaning xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan hamkorligi yo'nalishlari
36. Turkiyaning Yevropa Ittifoqi bilan savdo-iqtisodiy hamkorligi
37. Turkiyaning Rossiya Federatsiyasi bilan savdo-iqtisodiy aloqalari

38. O'zbekistonning Turkiya bilan savdo-iqtisodiy hamkorligi
39. O'zbekistonning Turkiya bilan investitsiya hamkorligi
40. O'zbekistonning Turkiya bilan transport sohasidagi hamkorligi
41. Turkiyada erkin iqtisodiy zonalar faoliyati
42. Turkiya qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish
43. Turkiyaning energetika siyosati
44. Turkiya iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalar jalb etish imkoniyatlari
45. Turkiyaning investitsiya salohiyati
46. Turkiyada biznes muhitining o'ziga xos xususiyatlari
47. Turkiyaning tashqi investitsiya siyosati

III. MUTAXASSISLIKKA OID MATNNI SHARQ TILIDAN ONA TILIGA TARJIMA QILISH (1000-1200 so'z)

IV. MUTAXASSISLIKKA OID MATNNI ONA TILIDAN O'RGANILGAN SHARQ TILIGA TARJIMA QILISH (800-1000 so'z)

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlarining mutaxassislik fanlaridan yozma ish topshiriqlari bo'yicha talabalar bilimni baholash mezonlari

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlarini baholash uchun maksimal baho - 100 ball etib belgilanadi.

Mutaxassislik fanlari bo'yicha yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi biletlarining har birida 4 tadan savol bo'lib, ular quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Birinchi va ikkinchi savollar mutaxassislik fanlariga tegishli bo'ladi. Ularning har biriga yozilgan javoblarni baholash 25 ball doirasida amalga oshiriladi.

Savol bo'yicha javoblarni baholash quyidagi jihatlarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi:

- mavzu nazariy va amaliy bog'liqlikda yoritilganligi;
- mazmunni yoritishda mustaqil ilmiy mushohada yuritish iqtidori mavjudligi;
- nom va ilmiy atamalarning to'g'ri yoritilganligi;
- ilmiy mushohada yuritish iqtidori to'la ko'ringan;
- keltirilgan faktlar hozirgi davrdagi jarayonlar, o'zgarishlar bilan o'zaro aloqadorlikda ochib berilganligi, chuqur ilmiy tahlil etilgan hamda xronologik jihatdan to'g'ri yoritilganligi;
- o'z fikrini tizimli mustaqil va erkin ifoda eta olganligi;
- fikrning aniq va izchil ifodalanganligi, barcha savollarning to'liq yoritilganligi va bunda tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilganligi va xulosalarning har tomonlama chuqur asoslanganligi.

BAHOLASH SHKALASI

1. Fikr aniq va izchil ifodalangan, barcha savollar mutlaqo to'liq yoritilgan

va bunda tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilgan va har tomonlama chuqur asoslangan javoblarga **21,5-25 ballgacha** – *a'lo* baho qo'yiladi.

2. Savollarga nisbatan to'liq javob berilgan, fikr izchil ifodalangan, lekin bunda tegishli ilmiy va uslubiy adabiyotlarga kamroq e'tibor berilgan bo'lsa, **17,6-21,4 ballgacha** - *yaxshi* baho qo'yiladi.

3. Savollarga qisman javob bera olgan va ma'lum darajada ilmiy, o'quv-uslubiy adabiyotlaridan foydalangan bo'lsa, **14-17,5 ballgacha** – *qoniqarli* baho qo'yiladi.

4. Fikr aniq ifoda etilmagan, savolga qisman bo'lsada to'g'ri javob berilmagan, tegishli ilmiy, o'quv-uslubiy adabiyotlardan mutlaqo foydalanilmagan javoblar uchun **0-13,9 – ballgacha qoniqarsiz** baho qo'yiladi.

2. Uchinchi savol bo'yicha mutaxassislikka oid (ijtimoiy va iqtisodiy) mavzulardagi va 1000-1200 belgi atrofidagi hajmga ega sharq tilidagi matn ona tiliga tarjima qilinadi.

3. To'rtinchi savol bo'yicha mutaxassislikka oid (ijtimoiy va iqtisodiy) mavzulardagi va 800-1000 belgi atrofidagi hajmga ega ona tilidagi matn sharq tiliga tarjima qilinadi.

Yozma tarjimani baholashga **25 ballik mezon qo'llaniladi**. Matn tarjimasi quyidagi mezon asosida baholanadi:

BAHOLASH SHKALASI

a) matnni to'liq 100 foiz tarjima qilsa	25 ball
b) 90 foiz tarjima qilsa	20 ball
v) 80 foiz tarjima qilsa	17,5 ball
g) 70 foiz tarjima qilsa	15 ball
d) 60 foiz tarjima qilsa	22,5 ball
e) 50 foiz tarjima qilsa	12,5 ball
j) 50 foizdan kam tarjima qilsa	0 ball

Tarjima hajmidan kelib chiqib, baholashda oraliq ballar ko'rsatkichlari ham qo'llanishi mumkin.

Yozma ish natijalari bo'yicha sinov yakunida yig'ilgan ballar to'planib ballar jamlanadi va quyidagicha baholanadi:

1. 90-100 ballgacha – “a'lo”.
2. 70-89 ballgacha – “yaxshi”.
3. 60-69 ballgacha – “qoniqarli”.
4. 0-59 ballgacha – “qoniqarsiz”.

100 ballik va 5 ballik baholash tizimlarining o'zaro mosligi jadvali

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00-4,96	100	4,30-4,26	86	3,60-3,56	72

4,95-4,91	99	4,25-4,21	85	3,55-3,51	71
4,90-4,86	98	4,20-4,16	84	3,50-3,46	70
4,85-4,81	97	4,15-4,11	83	3,45-3,41	69
4,80-4,76	96	4,10-4,06	82	3,40-3,36	68
4,75-4,71	95	4,05-4,01	81	3,35-3,31	67
4,70-4,66	94	4,00-3,96	80	3,30-3,26	66
4,65-4,61	93	3,95-3,91	79	3,25-3,21	65
4,60-4,56	92	3,90-3,86	78	3,20-3,16	64
4,55-4,51	91	3,85-3,81	77	3,15-3,11	63
4,50-4,46	90	3,80-3,76	76	3,10-3,06	62
4,45-4,41	89	3,75-3,71	75	3,05-3,01	61
4,40-4,36	88	3,70-3,66	74	3,00-2,96	60
4,35-4,31	87	3,65-3,61	73	2,96 dan kam	60 dan kam

Eslatma: Yakuniy davlat attestatsiyasi jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholari e'lon qilingan kundan e'tiboran uch kun muddat ichida apellyatsiya komissiyasiga murojaat qilish huquqiga egadirlar. Talaba tomonidan berilgan ariza Apellyatsiya komissiyasi tomonidan 1 kun ichida ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: “O'zbekiston”, 2016. – 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: “O'zbekiston”, 2017. – 488 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. “Milliy taraqqiyot yo'limizni qatiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz” 1-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2017. – 592 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. “Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodi” 2-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2018. – 512 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. “Niyati ulug' halqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi” 3-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2019. – 400 b.
6. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: “O'zbekiston” нашриёти, 2021. – 464 б.
7. O'lmasov A., Vahobov A. “Iqtisodiyot nazariyasi” Darslik. – T.: Iqtisod-Moliya, 2014. – 480 b.
8. Jo'raev T., Tojiboyeva D. “Iqtisodiyot nazariyasi” (ko'rgazmali va tarqatma materiallar). 1-tom, 2011. – 332 b.
9. Jo'raev T., Tojiboyeva D. Iqtisodiyot nazariyasi (ko'rgazmali va tarqatma materiallar). 2-tom, 2013. – 380 b.
10. Xodiyev B.Y., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: Barkamol fayz-media, 2017. – 783 b.
11. Principles of Economics, 6th Edition. N.Gregory Mankew. ISBN 13: 978-0-538-45305-9. USA, textbook. 2012. Cengage Learning. 890 p.

12. The Economics of the Middle East and North Africa (MENA) / Joseph Pelzman (George Washington University, USA), 2012, 292pp., ISBN: 978-981-4327-51-0 (hardcover)

13. Мельянцев В.А., Матюнина Л.Х. Очерки макроэкономического и финансового развития стран Востока и Запада /В.А.Мельянцев, Л.Х.Матюнина. – Москва: Ключ-С, 2019. – 192 с.

14. Арабские страны в мировой экономике: учеб. пособие / С.В. Жданов. Моск. гос. ин-т междунар. отношений (ун-т) МИД России, каф. мировой экономики. — М.: МГИМО Университет, 2015. — 394 с. — (Серия «Экономика стран и регионов мира»).

15. Экономика и внешнеэкономическая деятельность исламских стран Ближнего и Среднего Востока: Учеб. пособие / М.В. Панасюк. – Казанский (Приволжский) Федеральный университет, 2012 г., 190 с.

16. Демографические процессы и рынок труда в арабских странах Персидского залива: учебник / Саттикулова Г. – Ташкент: “OLTIN QALAM”, 2024. – 160 с.

17. Sattikulova G.A. Yaqin Sharq mamlakatlarida biznes va tadbirkorlik. O'quv qo'llanma. T, 2020. – 160 b.

Internet saytlari

18. www.gov.uz

19. www.uza.uz

20. www.lex.uz

21. www.stat.uz

22. <https://president.uz>

23. www.worldbank.org

24. www.unctad.org

25. www.wto.org

26. www.opec.org

27. www.turkstat.gov.tr

29. www.tcmb.gov.tr

30. www.die.gov.tr